

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การเมือง

เรื่อง ความเหมาะสมในการกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้
ดำเนินการตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒

ผู้วิจัย นายทรงพล สวงนพวงศ์ หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๔

ตำแหน่ง อธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานภาค ๒

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมถือเป็น
พฤติกรรมการทุจริตประพฤติมิชอบ หรือเป็นการคอร์รัปชันประเภทหนึ่ง มาตรการหนึ่งในการ
ป้องกันและจัดการกับปัญหาการขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมก็คือ
การตรากฎหมายออกมาบังคับใช้ ซึ่งนับวันก็จะมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขัดกันแห่ง
ผลประโยชน์ออกมาบังคับใช้มากขึ้นเรื่อย ๆ

รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.๒๕๕๒ เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่ได้มีบทบัญญัติในลักษณะ
ของการป้องกันการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมเอาไว้ โดยใน
มาตรา ๘๐ ส่วนในมาตรา ๑๔๓ ก็ได้บัญญัติห้ามรัฐมนตรีกระทำการใด ๆ ที่ห้ามไว้สำหรับสมาชิก
วุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.๑๒๗ มาตรา ๑๓๓ บัญญัติว่า “ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน
ท่านใช้ให้มีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการใดใด ถ้าแลมันไปเกี่ยวข้องหากำไรและผลประโยชน์
ส่วนตัวในกิจการที่ท่านให้มันทำนั้นไม่ว่าโดยตรงหรือด้วยอ้อมใดใดดังเช่นเอาส่วนลดแลกกำไร
การซื้อขาย หรือเข้าหุ้นส่วนกับผู้ซื้อและผู้ขาย ผู้รับจ้างในการนั้นเป็นต้นฉะนั้น ท่านว่ามันมีความผิด
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปีและปรับไม่เกินห้าพันบาท”

รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.๒๕๔๐ มาตรา ๑๑๐ ก็ได้บัญญัติห้ามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
และสมาชิกวุฒิสภาดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ในหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ
และรับสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ
หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือเป็น
หุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะ
ดังกล่าว

มาตรา ๒๐๘ ที่บัญญัติห้ามรัฐมนตรีกระทำการใด ๆ ที่ห้ามไว้มิให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภากะทำการใด ๆ และเนื่องจากรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.๒๕๕๐ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ขึ้นมาเพื่อเป็นกลไกในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐและมาตรา ๓๓๑ (๒) ซึ่งเป็นบทเฉพาะกาลได้กำหนดกรอบของสาระสำคัญที่ต้องมีบัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตไว้ว่าจะต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการห้ามกระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐต้องรับผิดชอบ ทั้งในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือหลังพ้นจากตำแหน่งตามเวลาที่กำหนด ด้วยเหตุนี้เองที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๕๒ ได้บัญญัติเรื่องการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและส่วนรวมไว้ในมาตรา ๑๐๐ โดยมีสาระสำคัญ ๔ เรื่องใหญ่ ๆ ด้วยกัน คือ

๑. ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าเป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่รัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

๒. ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

๓. ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่นอันมีสถานะเป็นการผูกขาดตัดตอนไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว และประการสุดท้ายก็คือ

๔. ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงาน หรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแล ควบคุมหรือตรวจสอบหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์ของทางราชการหรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นซึ่งในปัจจุบัน ประเทศไทยมีพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (ป.ป.ป.) โดยมีการแต่งตั้งหน่วยงานเพื่อสืบเสาะแสวงหาข้อเท็จจริงจากพฤติการณ์แห่งการกระทำ ซึ่งมุ่งลงโทษผู้กระทำความผิดทางวินัย ๓ สถาน คือ การทุจริตในวงการราชการ การประพฤติมิชอบในวงการราชการ และการร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

นอกจากข้อห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งสี่ประการดังกล่าวข้างต้นแล้ว มาตรา ๑๐๐ ยังได้ห้ามรวมไปถึงการดำเนินการของกลุ่มสมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยโดยให้ถือว่าเป็นการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

การกำหนดข้อห้ามไม่ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการในลักษณะขัดกันซึ่งผลประโยชน์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงเป็นมาตรการประการหนึ่งที่ได้นำมาใช้เพื่อเป็นการป้องกันหรือยับยั้งการทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายและอำนาจกำกับดูแลการบริหารราชการ ทั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ประกาศกำหนดตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่นและรองผู้บริหารท้องถิ่นเป็นตำแหน่งที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินการดังกล่าว แต่เนื่องจากตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐมีอีกเป็นจำนวนมาก ดังนั้น เพื่อให้บรรลุนิติความสมบูรณ์ของกฎหมายดังกล่าว จำเป็นต้องกำหนดตำแหน่งเพิ่มเติม โดยจะได้ศึกษาเฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นว่าตำแหน่งใดสมควรจะได้กำหนดเพิ่มเติมเพื่อประโยชน์ในการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาถึงแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ของกฎหมายการขัดกันซึ่งผลประโยชน์
๒. เพื่อศึกษาถึงหลักเกณฑ์ของกฎหมายเกี่ยวกับการขัดกันซึ่งผลประโยชน์ในต่างประเทศ
๓. เพื่อศึกษาถึงแนวคิดและหลักการในการกำหนดตำแหน่งซึ่งต้องห้ามมิให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดำเนินการกับหน่วยงานของรัฐ
๔. เพื่อเสนอตำแหน่งทางการเมืองที่ควรกำหนดเพิ่มเติมและวิเคราะห์ความเหมาะสม ของตำแหน่งทางการเมืองที่ประกาศใช้ในปี ๒๕๕๕

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้มีขอบเขตศึกษาเฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น ไม่รวมเจ้าหน้าที่ของรัฐประเภทอื่น

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการศึกษาโดยค้นคว้าและรวบรวมแนวคิดทฤษฎีและกฎเกณฑ์จากตัวบทกฎหมายไทย และกฎหมายต่างประเทศ รวมทั้งความเห็นของนักวิชาการ

ผลการวิจัย

ทฤษฎี แนวคิดและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีระบบอุปถัมภ์

ทฤษฎีทางด้านโครงสร้างนิยม

ทฤษฎีการทุจริต

ทฤษฎีตัวการ ตัวแทน

มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขัดกันของผลประโยชน์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์ส่วนรวมนั้นมีกระจัดกระจายอยู่ในกฎหมายหลายฉบับ

๑. รัฐธรรมนูญ

๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
แห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒

มาตรา ๑๐๐ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดดำเนินการ ดังต่อไปนี้

๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี

๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี

๓) รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่นอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว

๔) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

ทั้งให้นำบทบัญญัติดังกล่าวมาใช้บังคับกับคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยให้ถือว่าการดำเนินกิจการของคู่สมรสดังกล่าวเป็นการดำเนินกิจการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และความในมาตรา ๑๐๑ ยังให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ มาใช้บังคับกับการดำเนินกิจการของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีโดยอนุโลม เว้นแต่การเป็นผู้ถือหุ้นไม่เกินร้อยละห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้ในบริษัทมหาชนจำกัดซึ่งมิใช่บริษัทที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐๐ (๒) ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินการดังกล่าวให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา นอกจากนี้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยยังมีบทบัญญัติที่เป็นการห้ามผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมในลักษณะต่าง ๆ ไปด้วย เช่น

มาตรา ๑๑๐ มาตรา ๑๒๘ มาตรา ๒๐๘ มาตรา ๒๐๙ มาตรา ๑๐๑ มาตรา ๑๐๒ มาตรา ๑๐๓
ตามบทบัญญัติกฎหมายอื่น

๑. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๔๖
 ๒. พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.๒๔๘๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ.๒๕๔๖
 ๓. พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.๒๕๔๐
 ๔. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ.๒๕๔๒
 ๕. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๘
 ๖. พระราชบัญญัติการไฟฟ้านครหลวง พ.ศ.๒๕๐๑
 ๗. พระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พ.ศ.๒๕๐๓
 ๘. พระราชบัญญัติการประปานครหลวง พ.ศ.๒๕๐๐
 ๙. พระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๔๓
 ๑๐. พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.๒๕๔๓ บัญญัติให้
 ๑๒. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๓๕
 ๑๓. คำสั่งหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินที่ ๓๘/๒๕๑๙ เรื่องการปฏิบัติตนของข้าราชการฝ่ายพลเรือน ดำรง ทหาร สั่ง ณ วันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๙
 ๑๔. ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๒
- คำพิพากษาของศาลฎีกาที่ ๑๓๐๖/๒๕๓๕

๑๕. พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.๒๕๐๒

๑๖. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒

๑๗. พระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.๒๕๔๓

การจัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับการดำรงตำแหน่งสาธารณะของต่างประเทศ

ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศสิงคโปร์ ประเทศฮ่องกง

ความหมายของคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ”

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ บัญญัติความหมายของ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองด้วย

แต่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีประกาศลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ กำหนดตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี เพียง ๒ ตำแหน่ง เป็นตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐห้ามมิให้ดำเนินกิจการตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ ต่อมาเมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๕ ได้ประกาศกำหนดตำแหน่งเพิ่มอีก ๒ ตำแหน่ง คือ ผู้บริหารท้องถิ่นและรองผู้บริหารท้องถิ่น

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้ประกาศกำหนดตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ดังนี้

(๑) กรุงเทพมหานคร ได้แก่

(ก) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ข) รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

(ค) ประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษา เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

(ง) สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร

(๒) เมืองพัทยา ได้แก่

(ก) นายกเมืองพัทยา (ข) รองนายกเมืองพัทยา

(ค) ประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษา และเลขานุการนายกเมืองพัทยา

(ง) สมาชิกสภาเมืองพัทยา

(๓) องค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่

- (ก) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ข) รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (ค) ที่ปรึกษาและเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (ง) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๔) เทศบาลนคร ได้แก่

- (ก) นายกเทศมนตรี (ข) รองนายกเทศมนตรี
- (ค) ที่ปรึกษาและเลขานุการนายกเทศมนตรี (ง) สมาชิกสภาเทศบาล

(๕) เทศบาลเมือง ได้แก่

- (ก) นายกเทศมนตรี (ข) รองนายกเทศมนตรี
- (ค) ที่ปรึกษาและเลขานุการนายกเทศมนตรี (ง) สมาชิกสภาเทศบาล

(๖) เทศบาลตำบล ได้แก่

- (ก) นายกเทศมนตรี (ข) รองนายกเทศมนตรี
- (ค) ที่ปรึกษาและเลขานุการนายกเทศมนตรี

(๗) องค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่

- (ก) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล (ข) รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
- (ค) เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

ข้อเสนอแนะ

การห้ามผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมนั้น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ประกาศกำหนดไปแล้ว ๔ ตำแหน่ง คือตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น และรองผู้บริหารท้องถิ่นดังกล่าวมาแล้ว โดยเหตุนี้จึงยังคงมีตำแหน่งของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและยังไม่มีมีการประกาศกำหนด คือ

(๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๒) สมาชิกวุฒิสภา

(๓) ข้าราชการการเมืองอื่น ซึ่งประกอบด้วยข้าราชการการเมืองตามกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภาและกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร ได้แก่

๑. ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี

๒. ที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรี

๓. ที่ปรึกษารัฐมนตรีและที่ปรึกษารัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

๔. เลขธิการนายกรัฐมนตรี	๕. รองเลขธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง
๖. โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี	๗. รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๘. เลขานุการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี	๙. ประจำสำนักเลขธิการนายกรัฐมนตรี
๑๐. เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง	๑๑. ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
๑๒. เลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	๑๓. ประธานที่ปรึกษาผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
๑๔. ที่ปรึกษาผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	๑๕. เลขานุการประธานสภากรุงเทพมหานคร
๑๖. เลขานุการรองประธานสภากรุงเทพมหานคร	๑๗. ที่ปรึกษาประธานรัฐสภา
๑๘. ที่ปรึกษารองประธานรัฐสภา	๑๙. ที่ปรึกษาประธานวุฒิสภา
๒๐. ที่ปรึกษาประธานสภาผู้แทนราษฎร	๒๑. ที่ปรึกษารองประธานวุฒิสภา
๒๒. ที่ปรึกษารองประธานสภาผู้แทนราษฎร	๒๓. เลขานุการประธานรัฐสภา
๒๔. เลขานุการรองประธานรัฐสภา	๒๕. เลขานุการประธานวุฒิสภา
๒๖. เลขานุการประธานสภาผู้แทนราษฎร	๒๗. เลขานุการรองประธานวุฒิสภา
๒๘. เลขานุการรองประธานสภาผู้แทนราษฎร	๒๙. เลขานุการผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร
- (๔) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ ประกอบด้วย
๑. ที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด	๒. เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด
๓. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด	๔. ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี
๕. เลขานุการนายกเทศมนตรี	๖. สมาชิกสภาเทศบาล
๗. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล	๘. รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
๙. เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล	๑๐. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
๑๑. สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร	๑๒. สมาชิกสภาเขต
๑๓. ที่ปรึกษานายกเมืองพัทยา	๑๔. เลขานุการนายกเมืองพัทยา
๑๕. สมาชิกสภาเมืองพัทยา	

นอกเหนือจากตำแหน่งของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแล้ว ควรกำหนดห้ามเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐซึ่งรวมถึงกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีกระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและส่วนรวมด้วยเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และที่สำคัญ คือ เมื่อมีการประกาศตำแหน่งทั้งของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและของเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐไปแล้วจะต้องพิจารณากำหนดให้มีมาตรการหรือการดำเนินการใด ๆ ที่จะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพด้วย